

זמנים לששון ולזיכרון

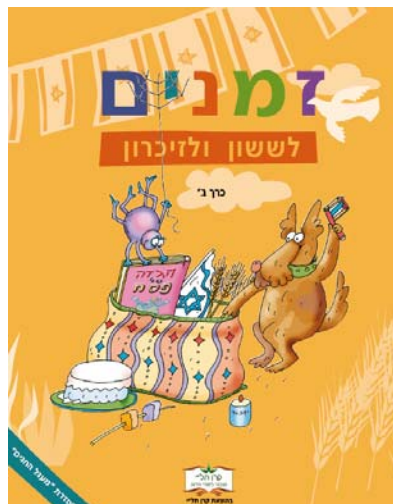
מבוא כללי

❖ התכנית "זמנים לששון ולזיכרון" מזמינה את התלמידים ללמוד על החגים ועל ימי הזיכרון העיקריים בלוח העברי. כל יחידה בתכנית עוסקת בסוגיה אחת הקשורה לחג או ליום הזיכרון הנלמד באותה יחידה.

❖ התכנית "זמנים לששון ולזיכרון" היא חלק מהתכנית הרב־שנתית "מעגל החגים", וכמו הסוגיות הנחקרות בחלקים האחרים בתכנית "מעגל החגים", גם הסוגיות הנחקרות בתכנית "זמנים לששון ולזיכרון" נבחרו על פי חשיבותן ועל פי הרלוונטיות שלהן לחיי התלמידים ולגילם, וכן מתוך שאיפה לחשוף את התלמידים להיבטים המגוונים של כל חג ויום זיכרון.

ההתמקדות בסוגיה אחת נועדה לאפשר לתלמידים להעמיק בעניין אחד, וכן לגלות שהמורשת היהודית עשירה ושכוחה לעורר בהם מחשבות חדשות מדי שנה בשנה. עם זאת, בחרנו לפתוח כל יחידה בסקירה כללית של מושגי היסוד החשובים הקשורים בכל חג או יום זיכרון.

❖ התכנית "זמנים לששון ולזיכרון" היא תכנית מודולרית. כל יחידה בנויה מכמה מדורים, לכל מדור אופי אחר והוא עוסק בפן אחר של הסוגיה הנחקרת. מבנה זה מאפשר לכם להתאים את הוראתה של כל יחידה לכיתתכם. עם זאת, חשוב לומר שלימוד כל המדורים יעניק לתלמידים תמונה שלמה יותר של החג או של יום הזיכרון.

מטרות התכנית "זמנים לששון ולזיכרון"

המטרות העיקריות של התכנית "זמנים לששון ולזיכרון" הן לקשור את התלמידים למורשתם ולתרבותם ולסייע להם לרכוש שפה יהודית שהיא חלק בלתי נפרד מהתרבות הישראלית.

מטרות על

1. הקניית ידע, התמצאות ותחושת "בית" בתרבות ישראל.
2. יצירת תחושת שייכות ואחריות לעם, למדינה ולתרבות ישראל.
3. פיתוח גישה פלורליסטית המוקירה את ריבוי הדעות והמנהגים בעם ובעולם.
4. פיתוח זהות יהודית המקשרת בין עולם המסורת לבין סוגיות אישיות ודילמות עכשוויות.
5. טיפוח מחויבות מוסרית כלל-אנושית.
6. העשרה בתחום הלשון העברית.

מטרות אופרטיביות

1. היכרות עם מושגי יסוד, רעיונות ומקורות מרכזיים בתרבות ישראל, מתוך ראיית הרצף ההיסטורי-לאומי שהם נוצרו בו.
2. בירור הערכים שבבסיסו של כל חג ויום זיכרון.
3. פיתוח גישה דיאלוגית ופרשנית ביחס למקורות ובין הלומדים.
4. הכרה במגוון דרכים לפרש את תרבות ישראל ולחיות על פיה.
5. בחינת מסורות עתיקות ומידת הרלוונטיות שלהן לימינו.
6. בירור ערכי מוסר אישיים וחברתיים השאובים מן המורשת היהודית, האתוס הציוני ותורות מוסר אוניברסליות.
7. חיזוק הפתיחות, יכולות ההקשבה, הביקורת והביקורת העצמית.
8. הדגשת השילוב בין טקסטים מסוגות שונות ובין לימוד עיוני להתנסות חווייתית.
9. חיזוק הקשר בין הנלמד במקצוע "תרבות ישראל" לבין תחומי דעת משיקים (כמו לשון עברית) ויצירת זיקה מפרה ביניהם.

תיאור המדורים שבכל יחידה

כיוון שלקראת חגים וימי זיכרון מסוימים עומד לרשותכם זמן קצר בלבד, במקרים האלה (ובהם בלבד) קיצרנו את היחידות, ולכן תמצאו בהן רק כמה מהמדורים המתוארים כאן.

❖ תעודת זהות

עמוד השער בכל יחידה עוסק בחג באופן כללי. "תעודת הזהות" של החג הנלמד תסייע לתלמידים להיזכר במידע בסיסי שרכשו בשנים הקודמות וללמוד מידע חדש.

❖ מה על הפרק?

המדור "מה על הפרק" מציג את נושא היחידה ואת השאלות העיקריות שיידונו ביחידה זו.

❖ קומיקס

הקומיקס מציג שיחה בין שתי הדמויות המצוירות המלוות את התכנית – שוקו הכלב וקורית העכבישה. הדמויות משוחחות על אירוע שאירע להן ומעלות את הסוגיה הנחקרת ביחידה. כך גם נחשפת הרלוונטיות של נושא היחידה לחיינו אנו.

❖ פותחים ספר

במדור זה מוצגים מקורות יהודיים ממגוון סוגות ומכמה תקופות (פסוקים מן המקרא, משניות, מדרשים, קטעים מן התלמוד ועוד) העוסקים בנושאי היחידות. לצד המקורות תמצאו שאלות מכמה סוגים – שאלות שיקלו על הבנת המקורות ושאלות חשיבה, המכוונות להעמקת הלימוד ולפיתוח המודעות שמקורות מן המסורת היהודית עשויים להעשיר את חשיבתנו גם על סוגיות המעסיקות אותנו היום.

❖ בסימן קריאה

מדור זה מציג סיפור ולעיתים שיר. הסיפור או השיר נועדו להעלות פן נוסף של הסוגיות הנחקרות ביחידות ולחשוף את התלמידים ליצירות ספרות מגוונות.

❖ צוהר לעולם

מדור זה מביא טקסט מידעי בדרך ידידותית לקורא (מעין כתבה עיתונאית). הטקסט עוסק באחד ההיבטים של נושא היחידה בעולם המודרני או בחברה שלנו.

❖ על קצה הלשון

במדור זה נכיר כמה סוגיות לשוניות הקשורות לנושאי היחידות – סוגיות מתולדות השפה העברית, ביטויים עתיקים וחדשים, מילים מיוחדות, עניינים הקשורים למבנה השפה ועוד.

❖ שעשועון לחג

במדור "שעשועון לחג" תמצאו בדיחה, חידה, או קומיקס הומוריסטי, אף הם קשורים לסוגיה נחקרת ביחידה – כי תמיד נחמד לסיים בחיך.

עם זאת, ביחידות העוסקות בימי זיכרון ואבל (יום הזיכרון ליצחק רבין, יום השואה ויום הזיכרון לחללי צה"ל ולנפגעי פעולות האיבה) בחרנו שלא לסיים את היחידה בשעשועון, ובמקומו מובאים תמונה, תצלום או שיר המעוררים חשיבה והולמים יותר את אוירת היום.

"טיפים" להוראת התכנית "זמנים לששון ולזיכרון"

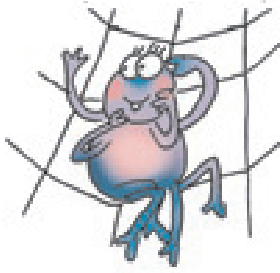
התכנית כוללת ספר לתלמידים וגם מדריך למורה. **במדריך למורה** תמצאו הצעות לפעילויות המתאמות במיוחד לכל יחידה ויחידה.

בעמוד הבא, תמצאו כמה "טיפים" שיסייעו לכם לעודד את הלמידה העצמית ואת החשיבה העצמאית של התלמידים.

אפשר לצלם את עמוד זה, ולפני תחילת הלימוד לעבור עם התלמידים על הטיפים האלה.

אנו מאחלים לכם הוראה פורייה ומהנה.

כמה טיפים ללמידה עצמאית

1. נחמד גם יחד

אתם יכולים, כמובן, לקרוא את הספר לבד, אבל אפשר גם לבחור חברה או חבר לכיתה וללמוד יחד – "בחברותא".

2. זה מעורר מחשבה

במהלך הקריאה במדור "פותחים ספר", אפשר להיעזר בשאלות המופיעות לצד המקורות היהודיים שבמדור, אך אפשר גם לחשוב על שאלות אחרות.

גם לאחר קריאת מדורים אחרים, נסחו שאלות מעניינות שחשבתם עליהן.

3. זה באמת חשוב... וזה באמת מעניין אותי...

בכל יחידה בחרו קטע אחד שנראה לכם חשוב או מעניין במיוחד.

- האם הקטע דיבר על נושא חדש בשבילכם?
- האם הוא הציג דרך חדשה לחשוב על הנושא, דרך שלא חשבתם עליה קודם?
- האם הקטע שבחרתם השפיע על החשיבה שלכם?
- האם, לדעתכם, הקטע הזה יביא אתכם לשנות דבר-מה בהתנהגותכם שלכם?
- האם, לדעתכם, הוא יביא אתכם להשתדל להשפיע על סביבתכם – על כיתתכם, על בית הספר שלכם, ואולי אפילו על על החברה הישראלית?
- זה נשמע לכם מוגזם?
- לא בטוח. קראו את הספר, ותראו!

זכשיו קדימה,
בואו נצא לדריך...

